

No tots

Revestint la forma del plural, l'adjectiu *tot* té, entre d'altres significats, el que el Diccionari Fabra defineix amb els termes següents: «els uns i els altres sense excepció (col·lectiu universal)». Exemples de l'ús de *tot* amb aquest significat poden ésser les oracions *Tots els angles d'aquest triangle són aguts*, *Totes les galledes eren plenes*, *Tots els amics l'han anat a veure*. És també el cas en què els elements sobre els quals es fa una afirmació global, sense cap excepció, són representades per un simple numeral: *Tots dos eren bons*, *Totes tres van dir que sí*. Com és ben sabut, en aquestes oracions és imprescindible l'ús de l'adjectiu *tot*, i no es considera admissible la substitució que alguns fan d'aquest mot per l'article definit: «Els dos eren bons».

Si convenim, que en aquests casos, *tot* (és a dir, *tots* o *totes*) significa «els uns i els altres sense excepció», n'hem de concloure que en oracions negatives, formades amb la partícula *no*, el significat d'aquests mots esdevé «només un cert nombre dels uns i els altres», és a dir, que allò que es nega és la manca d'excepció en l'afirmació que s'atribueix a un conjunt d'elements. Per tant, entenem que *Totes les galledes no eren plenes* significa que només un cert nombre de galledes —normalment hom vol dir i s'interpreta la majoria— eren plenes. I en llegir, en un treball en què hom es refereix a dues cròniques determinades, «*totes dues no es caracteritzen precisament per la seva elevada credibilitat científica*», tenim dret a esperar que hom ens digui tot seguit quina de les dues és la que mereix aquesta credibilitat; i com que no se'ns aclareix aquest punt, en deduïm que el que segurament vol dir l'autor és que «cap de les dues no es caracteritza per la seva credibilitat».

És clar, doncs, que si modifiquem una oració formada amb el col·lectiu universal *tot* per mitjà de la partícula *no* en resulta una negació parcial, i que si aquesta negació ha d'ésser total cal substituir *tots* o *totes* (per *cap* sense prescindir, a més, de la partícula negativa), *Tots tres diuen la veritat*, *Tots tres no diuen la veritat* i *Cap dels tres no diu la veritat*. Però caldria precisar, encara, quin ha d'ésser el lloc adequat que ha d'ocupar, en el segon cas, la partícula *no*: ¿davant el verb o davant *tots* o *totes*? És a dir: *Tots tres no diuen la veritat* o *No tots tres diuen la veritat*? Ens sembla evident que depèn del context: la primera oració, *Tots tres no diuen la veritat*, escauria més aviat com a contradicció d'una afirmació anterior o del que algú suposava o donava a entendre, i la segona, *No tots tres diuen la veritat* l'entenem més com una afirmació inicial, independentment del que s'hagués dit abans.